

CUPRINS

I. INTRODUCERE	1
II. PRIORITĂȚI CHEIE	1
A. Acțiune.....	1
1. Acțiuni imediate	2
<i>Prioritizarea cazurilor</i>	2
<i>Arestarea infractorilor în jurisdicții străine</i>	3
<i>Sechestrarea bunurilor în jurisdicții străine</i>	3
2. Obiective pe termen mediu	3
<i>Rezolvarea cazurilor de rezonanță</i>	3
<i>Monitorizarea cazurilor</i>	4
<i>Coordonarea cu alte agenții naționale</i>	4
3. Obiective pe termen lung.....	5
<i>Formarea și dezvoltarea personalului</i>	5
<i>Atragerea candidaților calificați</i>	5
<i>Creșterea eficienței</i>	5
4. Respect pentru drepturile omului	5
B. Egalitate.....	6
<i>Dezvoltarea de politici și proceduri interne clare</i>	6
<i>Consistență între cazuri</i>	6
<i>Documentarea hotărârilor procurorilor</i>	6
<i>Proces de consultare și aprobare</i>	6
<i>Respectul pentru discreția individuală a procurorului</i>	7
C. Transparență.....	7
<i>Documente publice</i>	7
<i>Ședințele de judecată publice</i>	8
<i>Comunicate de presă</i>	8
<i>Implicare și vizibilitate în comunitate</i>	8
<i>Implicare cu societatea civilă</i>	8
<i>Canale de comunicare cu jurnaliștii de investigație</i>	8
<i>Interacțiunea cu alte ramuri ale guvernării</i>	8
III. CONCLUZIE	9

CONCEPTUL DE MANAGEMENT ȘI DEZVOLTARE INSTITUTIONALĂ

I. INTRODUCERE

În ceea ce privește corupția, procurorii au o responsabilitate deosebită. Corupția este diferită de alte infracțiuni prin faptul că victima sa nu este o singură persoană identificabilă. Când un infractor fură ceva de la o persoană, victima are vocea proprie să-și caute dreptatea, solicitând polițiștilor și procurorilor să ia măsuri. Pe când victima corupției este întreaga societate, iar procurorii anticorupție ar trebui să fie vocea pentru „apărarea drepturilor ... și intereselor legitime ale ... societății și statului”, așa cum prevede Constituția Republicii Moldova (Art. 124). Dacă procurorii anticorupție nu aplică legile penale pentru a-i trage la răspundere pe hoți și escroci în cazurile de corupție, nimeni altcineva nu poate face acest lucru.

În primul rând, Procuratura Anticorupție are mandatul și obligația de a **acționa** și a trage la răspundere infractorii, de a returna poporului banii și bunurile furate și de a genera respect pentru lege, ceea ce ar descuraja viitoarele crime.

Procurorii au, de asemenea, responsabilitatea de a aplica legea în mod **egal**, indiferent de apartenența politică, avere, statut, sau relații sus-puse.

Și, în sfârșit, procurorii trebuie să funcționeze în mod **transparent** pentru a asigura publicul că procuratura activează în limitele legii, respectând în același timp principiile fundamentale ale justiției egale.

Pe lângă prevederile stipulate în Constituție, Codul Penal și Codul de Procedură Penală, Procuratura Anticorupție poate implementa anumite politici și proceduri interne pentru a realiza aceste priorități cheie. Fiind din afara sistemului, eu am acces doar la setul de documente publice și nu cunosc politicile și procedurile interne ale Procuraturii Anticorupție. Viziunea și planul meu de management se bazează pe informația publică despre acest sistem dar și pe experiența mea într-un alt sistem de justiție. Sunt conștientă ca nu toate politicile și procedurile din acest alt sistem pot sau trebuie să fie replicate în sistemul moldovenesc. Dar sper să lucrez cu procurorii cu experiență din Procuratura Anticorupție pentru a evalua care dintre aceste politici și proceduri ar putea fi implementate eficient pentru a realiza prioritățile cheie ale instituției.

Aplicând acești trei piloni de **acțiune, egalitate și transparență**, Procuratura Anticorupție poate câștiga încrederea societății să devină o instituție bine respectată, care funcționează la cel mai înalt nivel de integritate.

II. PRIORITĂȚI CHEIE

A. Acțiune

Procurorii anticorupție reprezintă o linie de apărare împotriva oligarhilor și politicienilor corupți, a autocrației și a cleptocrației. Procuratura are mandatul constituțional și responsabilitatea de a lua măsuri în aplicarea Codului Penal. Dar atunci când Codul Penal este doar o colecție de cuvinte pe hârtie, legea penală nu poate avea efectele dorite de a „apără ...

pacea și securitatea omenirii, precum și întreaga ordine de drept,” și nu-și poate îndeplini scopul în „prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.” (Codul Penal, Art. 2) Dacă legile penale nu sunt aplicate, escrocii își vor continua schemele cu impunitate și vor continua să stoarcă bani de la stat și de la oameni. Iar banii furați de la stat sunt bani furați din buzunarele cetățenilor de rând. Sunt bani luați din școlile copiilor noștri, din pensiile bătrânilor noștri, din spitalele care adăpostesc oamenii noștri bolnavi și vulnerabili.

Schemele care pun în pericol instituții precum sistemul judiciar și sectorul financiar au efecte catastrofale asupra securității țării și asupra bunăstării cetățenilor noștri.

Atunci când funcționari publici aleși iau mită, ei își încalcă responsabilitățile față de cetățenii care i-au ales în funcție pentru a le reprezenta interesele și submină procesul democratic.

Inerția și inacțiunea în această instituție crucială sunt inacceptabile. Mai presus de orice, Procuratura Anticorupție are nevoie de acțiune. Aceasta include elemente de acțiune imediată, obiective pe termen mediu și pe termen lung.

1. Acțiuni imediate

Prioritizarea cazurilor. Acțiunile imediate ar trebui să includă evaluarea și prioritizarea tuturor investigațiilor și cazurilor de corupție care sunt în prezent pendinte. Pentru a avea un impact semnificativ, la început trebuie să ridicăm anumite cazuri în fruntea listei și să concentrăm resursele anume pe acele investigații. Cazurile care necesită acțiuni urgente sunt (i) cazurile de rezonanță de acum mulți ani, (ii) cazurile care implică scheme în desfășurare prin intermediul cărora încă se fura bani de la stat și popor, și (iii) cazurile în care sunt implicate persoane sus-puse care continuă să abuzeze puterea. Anume aceste categorii erodează încrederea societății în procuratură ca instituție și încă continuă să fie o sursă de stoarcere de bani de la stat și cetățenii săi. În acest moment de criză, procurorii anticorupție trebuie să ia măsuri imediate pentru a „opri sângerarea”, ca să folosească expresia din engleză „stop the bleeding”.

În opinia mea, cazurile cu cea mai mare prioritate sunt cele care au capacitatea de a pricinui cel mai mare rău societății și pot fi cuantificate în două moduri:

- În primul rând, acestea includ crimele și schemele care implică delapidarea celei mai mari sume de bani de la stat și, prin urmare, de la cetățeni. De exemplu, un caz care implică furtul a 1 miliard USD de la stat ar trebui să aibă prioritate față de o schemă care presupune furtul a 100.000 USD.
- În al doilea rând, printre infracțiunile de cea mai mare prioritate se numără și cele care implică persoane aflate în funcții înalte și care pun în pericol instituțiile, indiferent de suma de bani în cauză. De exemplu, un judecător care acceptă o mită de 3.000 EUR pentru a emite o hotărâre frauduloasă cauzează un prejudiciu exponențial mai mare decât doar 3.000 EUR. O astfel de crimă subminează sistemul nostru judiciar. Toată munca bună a judecătorilor cinstiți poate fi anulată de actele corupte ale doar câtorva, ceea ce duce la pierderea încrederii că Republica Moldova este o țară care respectă statul de

drept. Schemele care implică sectorul bancar, de exemplu, pun în pericol securitatea și integritatea sistemului financiar, ceea ce poate avea consecințe de amploare, cum ar fi impactul negativ asupra economiei și descurajarea investitorilor străini care ar putea aduce resurse și locuri de muncă în țară. Sau, un deputat care acceptă 50.000 de lei pentru un vot în Parlament poate provoca, în mod similar, un prejudiciu exponențial mai grav sistemului nostru democratic. Dacă astfel de infracțiuni continuă fără limite, cetățenii care respectă legea vor fi nevoiți să părăsească țara pentru un alt loc în care oportunitățile sunt câștigate prin merit, nu prin corupție.

Odată ce dosarele sunt prioritizate, procurorii anticorupție își pot concentra eforturile și resursele pe urmărirea și soluționarea celor mai semnificative cazuri, inclusiv tragerea la răspundere penală a tuturor celor implicați și sechestrarea veniturilor acestora obținute prin infracțiuni, atât de pe teritoriul Republicii Moldova, cât și din străinătate.

Arestarea infractorilor în jurisdicții străine. În ceea ce privește cazurile de rezonanță, trebuie să concentrăm imediat eforturile asupra anumitor cazuri care au fost deja investigate și urmărite penal prin angajarea mecanismelor internaționale care să ne permită arestări în jurisdicții străine, acolo unde este posibil. Ar trebui să facem tot ce ne stă în puteri pentru a ne asigura că infractorii care se ascund de justiție nu pot merge liber în țări care respectă democrația și statul de drept. În cariera mea, am lucrat *pro bono* pentru copii care solicită azil în Statele Unite ca să scape de violența și atrocitățile din țările lor de origine și sunt destul de familiară cu mecanismele de a solicita și a obține azil într-o țară democratică. Criminalii și fugarii nu au dreptul să abuzeze protecția de azil în alte țări pentru a se sustrage actului de justiție în țara în care au comis crime. În cariera mea de procuror, am lucrat și cu Interpol pentru a asigura ca fugarii să nu poată călători liber în jurul lumii. Deși fugarii care se sustrag actului de justiție pot să se ascundă în anumite colțuri ale lumii, ar trebui să facem tot ce este posibil pentru a ne asigura că acele colțuri să fie cât mai înguste posibil.

Sechestrarea bunurilor în jurisdicții străine. Una dintre prioritățile de top ale Procuraturii Anticorupție ar trebui să fie colaborarea cu partenerii noștri externi pentru a aduce înapoi banii care au fost furați de la popor. În calitate de șef al Procuraturii Anticorupție, aș evalua imediat eforturile depuse până în prezent în colaborarea cu jurisdicțiile străine pentru a sechestra bunurile care au fost procurate acolo pe banii furați în Republica Moldova. Dacă partenerii noștri străini au nevoie de dovezi sau documente suplimentare, trebuie să ne concentrăm eforturile pentru a completa aceste goluri cu informația necesară. Cred că experiența mea de navigare în sistemele juridice din mai multe țări și cunoașterea aprofundată a limbii engleze vor fi esențiale în acest efort.

2. **Obiective pe termen mediu**

Rezolvarea cazurilor de rezonanță. În ceea ce privește cazurile de rezonanță, obiectivul pe termen mediu ar trebui să fie finalizarea cazurilor inițiate cu mulți ani în urmă. Aceasta înseamnă acuzarea tuturor celor responsabili în cazul în care dovezile susțin acuzațiile și închiderea investigațiilor în cazul în care nu există dovezi suficiente pentru a aduce acuzații.

Fiecare persoană care a beneficiat financiar de pe urma acestor scheme criminale ar trebui să fie trasă la răspundere penală cu cea mai mare strictețe permisă de lege, inclusiv solicitarea de pedepse cu închisoare, restituirea câștigurilor obținute în mod criminal și impunerea de sancțiuni financiare pe lângă confiscarea bunurilor.

În plus, fiecare persoană care a facilitat schema trebuie să fie trasă la răspundere penală, chiar dacă persoana respectivă nu a beneficiat personal foarte mult. Aceste scheme complexe nu ar funcționa fără fiecare piesă din puzzle. Indiferent cât de mic ar fi rolul unui conspirator, dacă acțiunile lor au fost necesare pentru ca întreaga schemă să funcționeze, acea persoană trebuie să fie pe deplin responsabilă pentru efectele schemei. Eu am experiență în calitate de procuror în investigarea schemelor de corupție care au durat mulți ani și au implicat multe persoane la toate nivelurile de culpabilitate. Voi folosi experiența mea în acuzarea RICO și a cazurilor de conspirație pentru a rezolva cazurile de rezonanță care sunt în așteptare de prea mult timp.

Monitorizarea cazurilor. Pe termen mediu, Procuratura Anticorupție ar trebui să aibă un sistem bine pus la punct de identificare și urmărire a cazurilor pentru a monitoriza progresul acestora și utilizarea resurselor. Un astfel de sistem de urmărire ar ajuta cazurile care durează prea mult timp să treacă prin sistemul penal, evidențiind necesitatea de a aplica resurse suplimentare dacă este necesar. Colectarea și urmărirea datelor ar trebui să includă, de asemenea, menținerea datelor și a statisticilor privind numărul de plângeri primite și rezultatele finale, inclusiv închiderea investigațiilor fără acuzații și rezultatele procedurilor judiciare. Prin colectarea acestor date, putem înțelege mai bine cum funcționează sistemul în prezent și putem identifica oportunități de îmbunătățire.

Coordonarea cu alte agenții naționale. Sistemul de identificare și urmărire a cazurilor ar trebui, de asemenea, să fie utilizat pentru a partaja informația în întreaga procuratură, inclusiv în secțiile din teritoriu, și cu alte agenții responsabile de investigarea și prevenirea corupției. Atunci când mai multe agenții au responsabilitate și jurisdicție comune, aceasta creează o oportunitate de a maximiza eforturile pentru un rezultat cu impact mai mare. Dar dacă eforturile nu sunt coordonate și comunicate eficient, aceasta poate duce la duplicarea muncii sau, și mai rău, la nerezolvarea unei probleme din cauza lipsei de responsabilități clar delimitate.

În calitate de coordonator al crimelor motivate de ură în poziția mea actuală, am experiență în a adresa această problemă. În Statele Unite, sistemul de justiție penală include sistemul federal și separat sistemele de stat. În ceea ce privește infracțiunile motivate de ură, atât guvernul federal, cât și statele au competența de a urmări aceste crime. În calitate de procuror federal, eu și partenerii mei de la FBI am trebuit des să lucrăm și să ne coordonăm cu partenerii noștri din sistemele de stat. În Los Angeles, aceasta înseamnă 46 de departamente de poliție diferite, care nu întotdeauna împărtășesc informații între ele. Am rezolvat cu succes aceste probleme prin crearea și conducerea unui grup de lucru („task force”) pentru a avea un canal deschis de comunicare care ne-a ajutat să ne coordonăm eforturile în acest domeniu.

Cred că Procuratura Anticorupție ar trebui, în mod similar, să creeze și să conducă un grup de lucru compus din diferite agenții care au responsabilități legate de corupție, cum ar fi

Centrul Național Anticorupție, Autoritatea Națională de Integritate și altele. Grupul de lucru va asigura ca aceste instituții diferite să își poată maximiza impactul prin coordonarea eforturilor.

3. *Obiective pe termen lung*

Formarea și dezvoltarea personalului. Sistemul de justiție penală este un domeniu în permanentă mișcare. Metodele pe care infractorii le folosesc pentru a-și executa și ascunde schemele evoluează rapid. Instrumentele folosite de autorități pentru detectarea și combaterea infracțiunilor se îmbunătățesc și se schimbă cu mare viteză. Codul Penal și Codul de Procedură Penală tot sunt modificate în timp. Din acest motiv, formarea și educarea continuă a procurorilor anticorupție este crucială. O procuratură eficientă trebuie să concentreze eforturile pe formarea și dezvoltarea personalului și a le oferi cele mai bune instrumente pentru a reuși. Aceasta poate include colaborarea cu experți în domeniu din societatea civilă din țara noastră, precum și cu partenerii străini, cum ar fi FBI.

Atragerea candidaților calificați. Procurorii au, fără îndoială, o muncă importantă dar în același timp dificilă. Sarcina de a atrage cadre calificate este imperativă. Trebuie să lucrăm pentru a crea o instituție bine respectată și prestigioasă, care să atragă persoane calificate și profesioniste. Ar trebui să găsim modalități de a face profesia de procuror mai atractivă pentru persoanele talentate, atât de acasă, cât și din diasporă, prin oportunități de creștere după merit, creștere a resurselor și a salariilor, de exemplu.

Creșterea eficienței. Sistemul de justiție, ca multe alte industrii, trebuie să se adapteze la schimbările din societate și tehnologie. Modernizarea unei instituții nu este o sarcină ușoară, dar cred că există multe oportunități de eliminare a birocrăției pentru a eficientiza procuratura. Sper să lucrez împreună cu colegii și experții în domeniu pentru a identifica blocajele din sistem care încetinesc procesul și să venim cu soluții pentru a rezolva aceste probleme. De exemplu, aceasta ar putea include implementarea unui sistem electronic de administrare eficientă a documentelor, astfel încât să fie create produse de lucru care să poată fi partajate între procurori pentru a mări eficiența.

4. *Respect pentru drepturile omului*

Mi-am petrecut cariera de procuror lucrând nu numai la cazuri de corupție, ci și la crimele care implică drepturile civile, cum ar fi cazurile de abuz și brutalitate din partea poliției. Deși acțiunea promptă din partea procuraturii este crucială, trebuie să recunoaștem că aceasta nu înseamnă acțiune cu orice preț. Chiar și în cazurile care implică cei mai flagranți și disprețuiți criminali, cum ar fi ucigașii și abuzatorii de copii, autoritățile trebuie să respecte drepturile omului. Dacă un ucigaș este bătut în mod nejustificat în custodia poliției, aceasta este o nedreptate. Astfel de incidente fac publicul să-și piardă încrederea în sistemul de justiție și în cei care dețin funcții de putere și autoritate. Într-o societate democratică care respectă drepturile omului, persoanele aflate în poziții de autoritate sunt ele însele supuse unui set de legi și principii. Procuratura Anticorupție își poate implementa propriile politici interne pentru a asigura respectarea drepturilor omului și a drepturilor civile.

B. Egalitate

Unul dintre principiile democratice fundamentale este justiția egală în condițiile legii. Este un drept recunoscut în Constituția Republicii Moldova în Art. 16: „Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorității publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.” Este un principiu întărit și în Codul Penal în Art. 5: „Persoanele care au săvîrșit infracțiuni sînt egale în fața legii și sînt supuse răspunderii penale fără deosebire de sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.” Într-o societate democratică există procese de control și echilibru pentru a asigura egalitatea în fața legii. Procuratura Anticorupție are responsabilitatea de a implementa politici și proceduri interne care să asigure că toți oamenii sunt tratați în mod egal conform legii, indiferent de apartenența politică, opiniile, averea sau orice alt aspect. Asigurarea aplicării egale a legii va combate percepția de o justiție selectivă.

Dezvoltarea de politici și proceduri interne clare. Pentru a realiza acest obiectiv, Procuratura Anticorupție trebuie să aibă criterii clare de evaluare, acuzare, respingere sau închidere a cazurilor. Aceste principii ar trebui să fie aceleași și să fie aplicate în mod egal și consecvent, tuturor persoanelor și de către toți procurorii.

Consistență între cazuri. Deși fiecare procuror are libertate de acțiune, avem responsabilitatea de a ne asigura că Procuratura Anticorupție, ca instituție, este consecventă în toate cazurile. Percepția justiției selective poate apărea în diferite scenarii. De exemplu, doi deputați acceptă mită de 50.000 de lei pentru un vot pe aceeași lege, dar Deputatul A este tratat mai dur prin acuzare de infracțiune mai gravă cu o pedeapsă mai mare. Acest lucru poate crea percepția că Deputatul A este pedepsit pentru că face parte dintr-un partid politic, în timp ce Deputatul B este tratat mai lejer pentru că face parte dintr-un alt partid politic. Ca un alt exemplu, dacă Procurorul A și Procurorul B evaluează exact același caz, dar Procurorul B recomandă o infracțiune mai puțin gravă și o pedeapsă mai mică decât Procurorul A, acest lucru poate crea percepția că Procurorul B recomandă infracțiunii mai puțin grave drept favoare sau pentru mită. Aceste tipuri de inconsecvențe pot fi complet inocente, dar pot crea percepția de justiție selectivă.

Documentarea hotărârilor procurorilor. Diferite politici și proceduri interne pot fi implementate pentru a adresa acest aspect. De exemplu, o modalitate de a asigura că deciziile unui procuror sunt bine motivate și se bazează pe factori admisibili și nu sunt determinate de criterii nepermise, este de a solicita ca acestea să fie documentate intern. Printr-un astfel de proces, noi, ca instituție, ne putem asigura că legea se aplică în mod egal și putem identifica zonele care necesită îmbunătățire.

Proces de consultare și aprobare. În plus, niciun procuror nu ar trebui să lucreze în vid cu putere totalitară pentru a lua decizii. Ar trebui să existe un proces de consultare și aprobare care să implice mai multe niveluri, distribuind astfel sfera de responsabilitate și răspundere. Dacă o decizie este ulterior contestată și investigată, ar trebui să existe o modalitate clară de a

identifica pe toți cei care au fost implicați în decizie și de a le examina raționamentul obiectiv. Prin documentarea clară a acestui raționament și a celor responsabili de decizie, există răspundere. Dacă se comite o greșeală, persoanele corespunzătoare își pot asuma responsabilitatea pentru a o corecta.

Respectul pentru discreția individuală a procurorului. Acestea fiind spuse, fiecare procuror are datoria și responsabilitatea de a evalua fiecare caz individual. Sistemul nostru trebuie să tolereze unele diferențe care apar, pentru că a fi procuror nu este un exercițiu robotizat de aplicare a unei anumite formule. Nici nu se preiau pur și simplu comenzi de sus. Scopul unui procuror este să se asigure că se face dreptate în fiecare caz, dar opiniile personale pot fi diferite cu privire la ceea ce înseamnă asta într-un anumit caz.

Toate procuraturile din lume se confruntă cu această problemă. Este un echilibru între o abordare rigidă și una care permite discreție de la caz la caz. Prea multă rigiditate poate împiedica un rezultat just într-un anumit caz. Prea multă discreție poate crea percepția de o justiție selectivă.

Mi-am petrecut cariera de procuror într-o instituție care are politici interne menite să ajungă la echilibrul potrivit pentru a combate percepția justiției selective, și să aplice legea în mod egal tuturor. Am experiență în a urma acele proceduri și le-am văzut rezultatele. Deși nu toate aceste politici se pot aplica sistemului moldovenesc, am o perspectivă unică și pot aduce și adapta acele idei potrivite la Procuratura Anticorupție.

C.   **Transparență**

Procuratura Anticorupție ar trebui să se străduiască să fie cât mai transparentă posibil. Aceasta înseamnă comunicarea eficientă cu publicul, astfel încât cetățenii să aibă suficientă informație pentru a judeca dacă procuratura își îndeplinește obiectivele de acțiune și egalitate. Noi, ca procurori, lucrăm pentru cetățeni și țară. Avem obligația să comunicăm acțiunile instituției și să arătăm că legea se aplică în mod egal. Transparența într-o instituție care funcționează bine va contribui la realizarea unuia dintre scopurile cheie ale legii penale – descurajarea infracțiunilor. Dacă infractorii văd acțiuni și rezultate din partea procurorilor și înțeleg că relațiile lor sus-puse nu sunt o apărare legitimă în temeiul legii, calculul risc-beneficiu poate înclina împotriva corupției. Luarea de mită poate să nu mai pară la fel de atrăgătoare din punct de vedere economic, atunci când riscul de a fi prins este de ani de închisoare, confiscarea bunurilor și plata unor amenzi de multe ori mai mari decât mita. Există mai multe modalități de a realiza acest obiectiv.

Documente publice. Ca politică internă, procurorii ar trebui să includă detalii despre dovezi în dosarele publice, acolo unde este permis prin lege. Desigur, acest lucru trebuie să fie echilibrat cu nevoia de confidențialitate în investigații sau alte interese de stat, unde divulgarea publică de informații poate pune în pericol integritatea unei investigații sau alte interese importante. Dar, în majoritatea cazurilor, odată ce o schemă este desființată și cei responsabili sunt acuzați, dosarele penale care dezvăluie natura infracțiunii și autorii acesteia ar trebui să fie cât mai specifice și transparente. De exemplu, aceasta ar putea însemna includerea într-un

rechizitoriu a unor detalii care nu sunt neapărat cerute de lege, dar care ar ajuta publicul să înțeleagă cum a fost comisă o infracțiune și ce probe susțin acuzațiile. Oferirea voluntară de transparență a dovezilor care susțin acuzațiile va ajuta publicul să aibă încredere în sistem, arătând că urmărirea penală se bazează pe probe și nu pe motive nepermise.

Ședințele de judecată publice. În mod similar, ar trebui să existe o preferință puternică pentru ședințele de judecată publice, conform Art. 117 din Constituție. A avea procese cu ușile închise și rezultate discutabile aduce îndoieli cu privire la baza acestor rezultate. Fără transparență în ceea ce privește factorii care au fost luați în considerare, publicul se va întreba pe bună dreptate dacă a fost obținută o pedeapsă redusă în baza unor factori nepermiși, cum ar fi mită, afiliere politică sau loialitate. Procesul penal și deciziile penale ar trebui să aibă loc într-un forum deschis, pentru a permite o evaluare externă a corectitudinii și integrității procesului.

Comunicate de presă. Procuratura Anticorupție ar trebui să aibă o politică bine stabilită în ceea ce privește comunicatele de presă, pentru a menține publicul și presa informați cu privire la cazurile semnificative și etapele importante ale procesului.

Implicare și vizibilitate în comunitate. Principala modalitate de a câștiga încrederea publicului în Procuratura Anticorupție este prin rezultate. Totodată, este important ca procurorii să se implice direct în comunicarea cu comunitatea, astfel încât cetățenii obișnuiți să înțeleagă mai bine rolul Procuraturii Anticorupție și acțiunile sale. Creșterea gradului de vizibilitate a procurorilor anticorupție și explicarea misiunii acestora va încuraja cetățenii să coopereze la investigații și să asiste autoritățile în urmărirea penală.

Implicare cu societatea civilă. În Republica Moldova există multe grupuri ale societății civile care au făcut o muncă foarte importantă în analiza sistemului nostru de justiție și a problemei corupției. Procuratura Anticorupție ar trebui să se angajeze cu aceste grupuri pentru a le asculta preocupările și să fie deschisă la sugestiile și recomandările lor.

Canale de comunicare cu jurnaliștii de investigație. De asemenea, jurnaliștii de investigație din Republica Moldova au depus mult efort lăudabil în descoperirea schemelor de corupție. Procuratura Anticorupție ar trebui să stabilească un canal deschis de comunicare, astfel încât jurnaliștii de investigație care doresc să-și împărtășească informațiile cu procuratura să poată face acest lucru fără a-și pune în pericol sursele și cu încredere că Procuratura Anticorupție va lua măsuri.

Interacțiunea cu alte ramuri ale guvernării. Procuratura are, de asemenea, responsabilitatea de a comunica cu alte ramuri ale guvernării. Expunând întreaga natură a schemelor corupte și a celor responsabili într-un forum public, cu toții putem învăța cum să prevenim ca astfel de crime să nu fie comise din nou în viitor. Procurorii au obligația să evedențieze legile penale și procedurale care ne consolidează instituțiile și ajută la urmărirea penală și, de asemenea, trebuie să identifice lacune sau „loopholes” pe care infractorii le-au abuzat pentru a comite infracțiuni. Acestea trebuie raportate cu regularitate Parlamentului și Guvernului. Împreună cu celelalte ramuri de guvernare, putem realiza un sistem de justiție

cuprinzător care funcționează la cel mai înalt potențial al său.

III. CONCLUZIE

Câștigarea încrederii publicului în sistemul de justiție penală nu este o sarcină ușoară. Calea care urmează este, fără îndoială, una lungă și dificilă. Dar schimbarea trebuie să înceapă de undeva. Există o urgență în acest moment să adresăm corupția în Republica Moldova. Trebuie să începem a lua măsuri pentru a ne îmbunătăți sistemul cât mai curând posibil. S-ar putea să ne împiedicăm pe drum, s-ar putea să fie nevoie să ne oprim și să ne recunoaștem greșelile și poate chiar să schimbăm cursul. Dar atâta timp cât suntem transparenți în acest proces, este mai bine să facem câte un pas decât să stăm pe loc. Este mai bine să învățăm din pașii noștri greșiți pe parcurs decât să nu luăm nicio măsură. Am toată încrederea că femeile și bărbații dedicați care lucrează pentru Procuratura Anticorupție vor face pași siguri către un viitor mai bun. Procuratura Anticorupție are capacitatea de a deveni o instituție de acțiune, care aplică și susține justiția egală în condițiile legii și care funcționează cu transparență și integritate.